ŞİN ŞİİRLERİ

MUHADDERE NABİ ÖZERDİM
Sinoloji Doçenti

Doğuş Ltd. Şirketi Matbaası
ANKARA — 1961

ÇİN ŞİİRLERİ

Dr. MUHADDERE NABİ ÖZERDİM

Doğuş Ltd. Şirketi Matbaası
ANKARA — 1960

GİRİŞ

Çin'de güzel sanatların her nev'i, muhtelif hanedan devirlerinin hayat şartlarına uygun olarak gelişmiş ve her sanat eseri kendi devrini sembolize eden bir varlık olmuştur. Bunlar güzel fikirlerle, sonsuz hayal ve duygularla, renk ve ışıkla dolu olarak görünür. Çinlilerin, "bizim sanat dünyamızda ebedî olarak sona erecek bir ziyafet yoktur" sözlerinden sanat âlemi ufuklarının ne kadar engin ve sınırsız olduğunu anlıyabiliriz. Bu âlemin en güzel mahsulleri şiirleridir.

Biz bu şiirlerde Çinlilerin neye inandıklarını, neyi arzu ettiklerini, heyecan ve ihtiraslarını, aşk ve kıskançlıklarını, ızdıraplarını, korkularını ve coşkun neş'elerini buluruz. Batı sanatından çok başka olan Çin şiirleri, olayların objektif bir yankısı değildir. Uzun tecrübeler neticesi olarak ince ve derin bir hassasiyetle çizilmiş şahane tablolardır.

Çin şiirlerinin bütün temleri Shih-ching (şarkılar kitabı) ile başlar, bundan sonraki şiirlerin gelişmesine bir merhale teşkil eder.

Shih-ching, ilk Chou devrine (M. Ö. 1050) ait olan beş klâsik kitaptan biridir. 300 şarkıyı içinde toplayan bir külliyattır. Şimdi mevcut olan külliyat M. Ö. 500 lerde Konfüçyüs tarafından ahlâkî ve siyasî noktaları gözetilerek yeniden düzenlenmiştir. Eskiden daha çok şarkıyı ihtiva ettiği ve M. Ö. 600 lerden kalma olduğu kabul edilmektedir. Fakat bundan pek emin değiliz.

Bu şarkılar 4 kelimeden ibarettir. Böylece 4'ler şiirinin esasını teşkil etmektedir. Şiirler bir veyahut bir kaç mısradır. Uslup bakımından, çoğu şarkılar Güney halk şarkılarına ben-

zeyen aşk şarkılarıdır. Onlara göre aşk, en büyük yaratıcıdır. Kâinatın en yüksek prensibidir. Olması lâzım gelen şeyi gerçekleştirir.

Bu şarkıların bir kısmı, hükümdarı eğlendirmek için memleketin muhtelif bölgelerinden getirilen ve şarkıcılar tarafından okunan halk şarkılarıdır. Fakat bunlar saray halkının anlıyabileceği bir şekilde düzeltilmiş ve böylece saray edebiyatı haline getirilmiştir.

Konfüçyüs'ün bu şarkılara çok önem vermesi üzerine tefsirciler şiirdeki sade ve tabii güzelliği ve esas mânayı nazar itibare almıyarak bunlarda gizli, siyasî, ahlâkî birer mâna aramağa çalışmışlardır. Meselâ, bu şiirlerden biri :

Şeftali ağacı narin ve güzel,
Nekadar da çok çiçekleri var.
Evdeki kız evlenme çağında,
Onların eş olmaları nekadar iyi.

Burada şeftali ağacı, o devrin (Chou'lar) kraliçesinin tesir ve nüfuzunu gösterir. Bu şiir o zamanki sosyal hayatı yankılandıran bir örnektir. Evlenmelerin muayyen zamanlarda yapıldığını ve gayrimeşru evlenmelerin mevcut olmadığını anlatmaktadır.

İster siyasî, ister ahlâkî bir gaye gözetilsin, biz bu şiirlerde hisleri derin, zekâsı geniş sanatçıyı görebiliriz. Bu şiirlerde herkes kendi sevdiği şiiri bulabilir. Köy hayatını tasvir eden parçalar, pastoral sahneler, ahlâkın yüksek prensipleri, romantik feragatler, memleket sevgisi ve bayramları en kuvvetli duyguların taşkınlığı içinde görülür.

Han sülâlesi zamanında (M. Ö. 206 - M. S. 220) diğer güzel sanatların gelişmesi gibi şiir de en yüksek mertebesine varmıştır. Fu şiiri, 5'ler şiiri (bir satırda 5 kelime vardır), 7'ler şiiri (bir satır 7 kelimeden ibaret) ve Yüeh-fu'lar bu devrn yarattığı yüksek sanat mahsulleridir. Fu şiirinde tabirlerin çokluğu, renkli sıfatların zenginliği göze çarpar. Daha sonra-

ları bunlarda konudan ziyade şekle önem verildiği, ruhça kuru ve sıkıcı olduğu görülür. Daha ziyade yüksek eserlerden en nadir kelimeleri seçip kullanan şairlerin bilgilerini göstermek için hazırlanmış olduğunu anlarız. Satırlardaki kelime adedi muayyen değildir. Bu şekilde biraz destana benzer.

Yüeh-fu'lar müzikle okunan şarkılardır. Satırlarda muayyen uzunluk yoktur, müziğe göre değişir. Sonradan serbest nazım şekline tesiri olmuştur. Yüeh-fu, aynı zamanda (bilhassa M.Ö. 2 nci yüzyılın sonunda) saray müziği ile uğraşanlara verilen addır. Halk şarkıları toplanır ve şarkıcılar tarafından okunurdu. Buna orkestra da iştirak ederdi. Daha ziyade iki kişi tarafından söylenen şarkılardır. Aralarında dans şarkıları da vardır.

5'ler şiiri, ilk defa halk arasında gelişmiştir. İlk 5'ler şiir külliyatı "19 eski şiir külliyatı" dır. Sade bir dille en tabiî hisler ifade edilmiştir. Çinlilere göre ilk 5'ler şiirini yazan Mei Sheng'dir (M.Ö. 140).

7'ler şiirinin Ch'u-ts'ıh mersiyelerinden geliştiği zannolunmaktadır. İlk 7'ler şiirini Chang Heng (M.S. 78-139) yazmıştır. Bu tarzın da ilk defa halk şarkılarında kullanıldığı kabul edilmektedir.

M. S. 4-5 inci yüzyıl, siyasî bakımdan Çin'in ikiye ayrıldığı bir devirdir. Bu devir yabancıların, bilhassa Türklerin Kuzey-Çin'i kendi siyasî ve kültürel hâkimiyetleri altına aldıkları devirdir. Beraberlerinde getirdikleri kendi kültürleri ile eski Çin kültürünün karışmasından yeni bir kültür doğmuştur ki, bunun Çin medeniyetine derin tesirleri olmuştur. Bu edebiyata da tesir etmiş, Kuzey ve Güney Nazmı diye iki şekil içinde gelişmesine yol açmıştır.

Kuzey Nazmı : Çin'in kuzeyinde hanedan kuran Türklerin ve yabancıların şiirlerini içine toplar. Güney şiirlerinden bariz surette ayırılır. Buradaki şiirler, hislerin sadeliği, tabiiliği ve aşktaki kuvveti ve nihayet kahramanca duygulariyle kendini

gösterir. Yüeh-fü'ler külliyatında bulunan bu şiirler şarkı halindedir. Hepsinin 66 şarkıdan ibaret olduğu ve çoğunun kaybolmuş bulunduğu kaydedilmiştir. Biz Yüeh-fu'larda ancak 24 şarkı tespit edebildik. Bunlardan başka bu şiirlere nazire olarak ve Çinli şairler tarafından yazılan 9 şiir, iki Ts'ıh-lo şarkısı ve bir tane de "Tuz şarkısı" bulduk. Aynızamanda Kuzeyin halk edebiyatında en önemli bir rolü olan Mu-lan-ts'ıh (Mulan'ın şarkısı) da bunlar arasındadır.

Biz buraya, kuzey-şiirlerinden, "söğüt dalını koparıyorum" "Eflatun at, Lung tepeleri, Kao-yang müzisyenleri, Ti-ni şarkısı" adlı şiirleri aldık. Bu şiirlerde kafiye ve vezin şekline önem verilmemiştir. Şairleri meçhuldür (bak. s. 32 - 37).

Güney Nazmi : Sanat bakımından Kuzey nazmına nazaran daha zengin ve üstündür. Fakat ruh cephesinden kuru ve sunidirler. Yalnız tenasübe ve aynı tonların mevcudiyetine önem verilmiştir. Kelimelerin en güzeli seçilmiştir. Böylece tabiilikten uzaklaşmışlardır.

T'ang sülâlesi zamanında (618-906) yeni br nazım sanatı meydana geld. İmparatorların şiire çok önem vermeleri üzerine şairler himaye edildi, sarayın yardımı ile şiir yükseldi. Saray hayatını anlatan şairler olduğu gibi, halkın ızdıraplarını, duygularını belirten şiirler de bu devrin en yüksek sanat mahsulleridir. Li T'ai-po, Tu Fu, Wang Wei ve Po Chü-i bu devrin en seçkin şairleridir.

T'ang devrinde, Hu'lara (barbar veya yabancılar) ait şiirler çok rağbette idi. Çinli şairler "Hu kızlarına" şiirler yazmışlar ve "Hu" veya Kuzey - şiirlerine nazireler yapmışlardır.

Bu devirde "Lü" şiiri gelişmiştir. Bu istenilen uzunlukta yazılır, şiirin kuruluşu için kelimenin tonu esas tutulurdu. Bu şekilde şiir yazmak çok güçtür. Pek az şair bunda başarı gösterebilmiştir.

Ts'ıh şiiri de bu devirde meydana gelmiştir. Müziğe göre ad alır. Satırlar istenilen uzunlukta yazılır. Mısraların dizilişi

şiirin nağmesine tabidir. Ts'ıh şiiri için 100'de nfazla nağme vardır. Bu şiirlerin olgunluşma devri Beş - sülale (906-960) zamanıdır.

T'ang hanedanından sonra gelen Sung sülâlesi zamanında (960 - 1280) şiir, T'ang devrindeki büyük ilgiyi görememiş ve gelişememiştir. Bu durumun, bu devir edebiyatçılarının kendilerini daha ziyade nesre vermelerinden ileri geldiğini söyliyebiliriz. Sung devrinden sonraki zamanlarda şiir ve bu günkü şiir de eski devrin akislerini taşımakta ve yeni istikametler görülmemektedir.

Dr. Muhaddere Nabi Özerdim
1957 - Ankara

Shih-ching'den şarkılar (M.Ö. 500'lerde) :

Chen ve Wei şarkısı (1)

Chen ve Wei'deki pınarların suları kabarıyor, taşıyor;
Ellerinde zambaklar taşıyor bayan ve baylar.
Bir baya bir bayan dedi ki, "Ziyafette bulundunuz mu?"
O, "Evet" dedi.
"Yine gidelim ve bir göz bayramı yapalım" dedi bayan.
Sonra Wei'yin etrafını dolaşmağa gittiler.
Oh, bu gerçekten fevkalâde güzel ve neş'e verici bir şeydi.
Erkekler, kadınlar, kızlar, oğlanlar birbirleriyle şaka ediyor,
Ve mevsim çiçeklerini hediye ediyorlar!

(1) Bu şarkı o zamanlar Wei krallığında sürüp giden güzel âdetleri köstermektedir.

Shih chinq'de aşk şarkıları en önemli yeri tutar.

Ayva ağacı şarkısı

Bana ayva veren erkeğe,
Karşılık olarak tılsımımı veririm.
Fakat bu yine onu mükâfatlandırmaz,
Onu daima daima seveceğim.

Bana şeftali veren erkeğe,
Karşılığında güzel taşlar veririm.
Fakat bu onu yine mükâfatlandırmaz,
Onu hayatımın sonuna kadar seveceğim.

Bana erik veren erkeğe,
Karşılık olarak elmaslar veririm.
Fakat bu onu yine mükâfatlandırmaz,
Onu ebediyen seveceğim.

Horoz Öterken

Kız : Horoz ötüyor!
Sabah olmak üzere!

Erkek : Hayır sevgilim, o horozun ötüşü değil,
Böceklerin sesidir.

Kız : Fakat sevgilim, doğu aydınlandı!
Gün ağarmağa başladı!

Erkek : Fakat güzelim, gün bukadar erken gelmez,
Bu ayın ışığıdır.

Kız : Böceklerin bu tatlı nağmeleri arasında
Gel de tatlı rüyâlara dalalım.

Erkek : Oh, hayır fazla kalmıyacağım!
Sonra beni can sıkıcı bulursun.

Genç Bir Erkeğe

Lûtfen içeri girmeyin,
Sakın söğüt ağaçlarımı kırmayın!
Üzüldüğüm bunun için değildir;
Ya bir gün öğrenirse, ne der ailem?
Sizi çok sevdiğim için,
Yoktur sonunu düşünmeğe tahammülüm.

Lûtfen efendim duvarımı aşmayın,
Dut ağaçlarımı bozmayın!
Üzüldüğüm bunun için değildir;
Ya bir gün öğrenirse, ne der ağabeyim?
Sizi çok sevdiğim için,
Yoktur sonunu düşünmeğe tahammülüm.

Lütfen efendim, dışarda kalın,
Sandal ağaçlarımı kırmayın!
Üzüldüğüm bunun için değildir;
Ya bir gün öğrenirse, ne der âlem?
Sizi çok sevdiğim için,
Yoktur sonunu düşünmeğe tahammülüm.

Etekleri Toplamak

Eğer beni seviyorsan,
Eteklerimi toplar, Chen'i aşarım.
Fakat beni hiç düşünmüyorsan,
Sanki, başka erkekler yok mu?
Oh, gerçekten bu deli gençliğin en büyük deliliğidir!

Bu şiirlerde tabiatın da rolü büyüktür. Durmadan şiire yeni formlar katar.

Bir tabiat şiiri :

Evi bıraktığım zamanlar,
Söğüt dalları sallanıyordu.
Şimdi eve döndüm,
Kar fırtınaları çılgınca esiyor.

Han sülâlesi zamanındaki şiirler (M.Ö. 206 - M.S. 220) :

Mei Sheng (M.Ö. 140) : İlk 5'ler şiirini yazan şair.

Ayrılık

Kırmızı ebe gümeçleri ve sazlar,
Kırların, çayırların kokulu çiçekleri.
Sanki uzaklarda olan biri için,
Topladım avare dolaşırken bunları!

Aramızda uzanan bu mesafeyi,
Keskin gözlerle delmeğe çalışıyorum.
Heyhat, ayni hisle çarpan kalpler,
Ayrı mı kalacak, ızdırap mı çekecek!

Wu-ti (Liu-ch'e. İmparator) (M.Ö. 157 - 87) :

Sonbahar Rüzgârı

Sonbahar rüzgârı geldi, beyaz bulutlar uçuşuyor,
Otlar ve ağaçlar sararıyor, kazlar güneye gidiyor.
Orkideler açmış, krizantemler ne güzel kokuyor,
Ben sevgilimi düşünüyorum, hiç unutmuyorum.
Yüzen-pagoda gemisi Fen nehrini geçiyor,
Nehrin ortasında beyaz dalgacıklar yükseliyor.
Flüt ve kaval, kürek çekenlerin şarkı seslerine karışıyor,
Ziyafet ve eğlence içinde bile kederliyim,
Gençlik yılları nekadar az, yaş nekadar kısa!

Li Fu-jen

İpek elbiselerinin hışırtısı durdu,
Mermer avluyu tozlar bürüdü.
Boş odası soğuk ve sessiz,
Düşen yapraklar kapı eşiğinde yığıldı.
O güzel sevgilimi çok özlüyorum,
Sızlayan bu kalbe nasıl sükûnet verebilirim?

Li Ling (M.Ö. 2 - 1 yüz yıl) (2)

Su Wu'dan ayrılış

İyi günler tekrar gelmiyecek;
Bir an sonra ayrılmış olacağız.
Yol ağzında üzüntü ile durakladık,
Tarlada el ele durduk,
Bulutlar gökte uçuşuyor,
Birbirimize sarılarak hızla yürüyoruz.
Rüzgâr dalgalar halinde yükseliyor,
Ve göğün bir köşesine sürüklenip gidiyor.
Şimdi, bizim ayrılmamız lâzım,
Bırak biraz daha duralım.
Bu sabah rüzgârının kanatları üstünde olmak ve,
Seninle beraber tâ yolun sonuna kadar gitmek isterim.

(2) Li Ling, Çinlilerce büyük bir askerdir. Hun'lara karşı çarpışmış ve kahramanlıklar göstermiştir. Fakat sonradan ordusu mağlûp olunca, ölünceye kadar orada kalmıştır. Bu yüzden bütün ailesi öldürülmüştür. Hun Hakanı kendisine iyi muamele etmiştir. Çin general Su Wu da burada esir olarak 19 yıl kalmıştır. Bu şiiri Su Wu Çin'e dönerken yazmıştır.

5'ler şiir grubundan, şairleri bilinmeyen "19 eski şiir külliyatı"ndan şiirler :

Giden Bir Sevgiliye

Güçlü atların çektiği araban yola koyuldu,
Kalbim daima seni takibedecek ve asla unutmıyacak.
Şimdi sen Batıya doğru giderken,
Sana iyilikler temenni ediyorum.
Ah sevgilim, senin gölgen olsaydım,
Seni daha yakından takib ederdim.
Fakat bir karanlık etrafı kapladı, gölgen uzaklaştı,
Oh, günün aydınlığı içinden geç, bir daha görün.

Lou Fu

Güneş güney-doğudan doğuyor,
Tsin'lerin evini aydınlatıyor.
Tsin'lerin güzel kızı var, Lou Fu.
İyi ipek böceği yetiştirmesini biliyor.
Dut yapraklarını şehrin güney kapısından topluyor,
Yeşil yapraklar sepetini dolduruyor,
Darçın dalları sepetin dibini kaplıyor.
Başında topuzu, kulaklarında parlak boncukları var,
Eteklerinin kenarında renkli bir su var,
Ceketinin yakası kırmızı.
Seyyahlar onu gördükleri zaman yüklerini indiriyor,
Gençler onu gördükleri zaman, kasketlerini çıkarıyor,
Çiftçiler sapanlarını bırakıyor,
Oduncular baltalarını unutuyor,
Gelen giden birbirine kızıyor,
Çünkü, hepsi oturup onu seyrediyorlar.
O anda, güneyden bir atlı geldi,
Hangi evin güzeli olduğunu sordu.
Tsin'lerin güzel kızı Lou Fu!
Kaç yaşında?
Yirmi fazla, onbeş az.
Lou Fu'ya sordu : "Beraber gidelim mi güzelim?"
O gülerek teşekkür etti,
"Ne kadar aptalsınız, sizin bir karınız, benim de bir kocam var."

(Başlığı yok)

Nehri geçiyor, nilüfer çiçeği topluyorum,
Orkide tarlasında çeşit çeşit kokulu otlar var.
Onları topluyorum, fakat kime götüreceğim?
Sevgilim çok uzaklarda.
Durup kendi memleketime doğru bakıyorum!
Uzun yol önümde uzanıyor.
Aynı kalb, fakat başka bir diyarda,
Daima keder içinde ihtiyarlayıp gidecek.

(Başlığı yok)

Ay, ne kadar beyaz ve parlak,
Yatağımın tül perdelerine aksediyor!
Kederle dolu, sağa sola dönüyor, uyuyamıyorum;
Elbiselerimi giyiyor, aşağı yukarı dolaşıyorum.
Vefasız sevgilim mesut olduğunu söylüyor,
Eğer geldiğini haber verseydi, daha bahtiyar olurdum.
Avluda tereddütle durdum, yalnızdım!
Kime bu acı düşüncelerimi anlatayım?
Önüme bakarak tekrar odama gidiyorum;
Göz yaşlarım elbiselerimi ıslatıyor.

Çinin parçalanma devri (M. S. 220-589) :
Üç Hanedan zamanındaki şiirler (220-280) :
Ts'ao Chih (192-232) (3) :

Kurtarıcı

Yüksek ağaçlarda rüzgâr kederle esiyor,
Denizin suları dalgalanıyor.
Eğer keskin bir kılıcın yoksa,
Birçok arkadaşın olmasını ümid edebilir misin?
Kafesteki serçeyi görmüyor musun?
Şahini görünce, kendini yılana attı.
Avcı serçeyi yakalayarak sevindi.
Genç adam serçeyi gördü ve üzüntü duydu.
Kılıcını aldı, ve ağları kesti,
Serçe uçup gitti, gitti,
Uzaklaştı, uzaklaştı mavi göklere doğru,
Ve sonra aşağıya indi, genç adama teşekküre.

(3) Ts'ao Chih : İmparator Ts'ao Ts'ao'nın üçüncü oğludur. İmparator olamamıştır.

Fu Hsüan (217-278) :

Hafif Rüzgâr

Hafif bir rüzgâr geceyi serinletiyor,
Ay yüksek kulenin üstünde parlıyor.
Biri fısıldıyor, sesleniyorum, fakat cevap yok,
Bir gölge kımıldıyor, işaret etiğim zaman kimse gelmiyor.
Ahçı bir tabak taze fasulye getiriyor,
Şarap da orada, fakat kadehimi dolduramıyorum.
Yoksulluğa katlanmak, taliin en büyük lûtfudur,
Zenginlik ve rütbe felâketlerin cariyeleridir.
Altın ve mücevher dünyanın aradığı ve değer verdiği
şeyler ise de,
Benim için onlar çer çöpten başka bir şey değildir.

Kadın

Bir kadın olmak ne kadar üzücü bir şey!
Dünyada onun kadar değersiz bir şey yok gibidir.
Dünyaya gelen bir oğul,
Doğuşu seçilmiş bir ilâh gibi.
Yiğit kalbi, cesaret verir dört okyanusa,
Rüzgâra ve binlerce mil öteye.
Bir kız doğduğu zaman, hiç kimse sevinmez ,
Ailesi ona değer vermez.
Büyüdüğü zaman odasında gizlenir,
Bir erkek yüzüne bakmağa çekinir,
Evini bıraktığı zaman kimse ağlamaz,
Yağmur durduğu zaman, bulutlar gibi.
Başını eğer, üzüntüsünü gizler,
Kırmızı dudakları üzerindeki dişlerini sıkar,
Eğilir sessizce diz çöker.
Hizmetçilere karşı bile mütevazi olmalıdır,
Erkeği, aşkı tükendiği zaman yıldızlar gibi uzaklaşır,
O bir güneş çiçeğidir. güneşi takib eder.
Çok geçmeden aşkları ateş ve su gibi olacak,
Yüzlerce kötülük üzerine çökecek,
Yüzü yılların değişikliğini takibedecek,
Efendisi yeni zevkler bulacak.
Onlar bir zamanlar cisim ve gölge gibi idiler,
Şimdi 'Hu' ve 'Ch'in' gibi birbirlerinden uzaktalar (4).
Evet, 'Hu' ve 'Ch'in' çok geçmeden birleşecekler,
Fakat onlar 'Shen' ve 'Ch'en' gibi ayrı kalacaklar (5).

(4) Hu ve Ch'in : Barbarlar ve Çinliler manasına gelir.
(5) Shen ve Ch'en : Akşam yıldızı ve Sabah yıldızı.

T'ao Ch'ien (T'ao Yüan-ming. 365 - 427) : (6)

Tayfun

Bulutlar yuvarlanıyor, yuvarlanıyor,
Yağmur, yağmur yağıyor.
Sekiz istikamet aynı şekilde karanlık,
Arazi düz, nehir büyük,
Şarabım var, şarabım,
Tenbelce batıdaki penceremde oturuyorum,
Hasretle arkadaşlarımı düşünüyorum,
Fakat ne kayık ne de araba geliyor.

(6) T'ao Ch'ien : Bir zamanlar sulh yargıçlığı yapmıştır. Sonradan inzivaya çekilerek şiir ve müzikle meşgul olmuştur.

Arkadaş

Sabahın erken saatinde kapımın çalındığını duydum;
Giyindim ve kapıyı açtım.
Sordum, beni böyle görmeğe gelen kimdi?
O, iyi niyetle gelen bir köylü olduğunu söyledi.
Büyük bir testi şarap getirmişti;
Ev sahibinin kötü günler geçirdiğini biliyordu.
"Siz otlardan bir dam altında, bir keçe üstünde
yaşıyorsunuz.
Daha iyi bir hayat geçirmeğe istekli görünmüyorsunuz.
Bütün insanların ihtirasları vardır;
Siz de onlar gibi bu çamur içinde yuvarlanmağı
öğrenmelisiniz."
"İhtiyar, sözlerin beni cezbetti,
Fakat benim ruhum başka insanlarınki gibi değildir.
Belki onların izlerinde yürümeği öğrenirim,
Kendime karşı dürüst olmamam, beni sadece felâkete
sürükler.
Getirdiğin şarabı içelim, beraber eğlenelim;
Benim yolum belli olmuştur, değişmez artık."

Çinin parçalanma devri. Güney şiirleri :
Shen Yao (441 - 513) :

Rüya

"Geceleyin sizin uzun iç çekişinizi duydum,
ve beni düşündüğünüzü anladım."
O konuşurken göğün kapıları açıldı,
Ruhlarımız buluştu, onun yüzünü gördüm.
O bana dayanmam için bir yastık verdi,
Et ve içki getirdi.
Onun yattığı yere ben de uzandım,
Fakat birdenbire uyandım, o yoktu.
Hiç kimse ruhumun nekadar perişan olduğunu bilemez,
Göz yaşlarım göğsüme akıyor.

Lu Yün (4 üncü yüz yıl) :

Vadi Rüzgârı

Dünyadan uzak, yalnız yaşıyorum,
Sükunet ve tenhalıklardan hoşlanıyorum.
Kapımın ipini iyice çekiyorum,
Kırık kapıyı sıkıca bağlıyorum.
Ruhum ilkbahar mevsimine uygun,
Yıl sonunda kalbimde bir sonbahar havası var.
Böyle tabiat değişikliklerini taklit ederek,
Kulübem bir kâinat haline geliyor.

Hsiao Yen (Liang Wu-ti, Liang hanedan imparatorlarından 464 - 549) :

İnsanlar aşklarını Saklarlar

Kim söylüyor ki, istiyormuşum,
Senden böyle uzaklarda yaşamak, ayrı kalmak.
Elbiselerim hâlâ senin taşıdığın koku ile dolu,
Hâlâ elimde senin gönderdiğin mektup duruyor.
Kemerimde bir çift kordelâ var;
Bunun, aynı kalb bağlılığı ile bizi biribirimize bağladığını rüyamda gördüm.
İnsanların aşklarını sakladığını bilmiyor musun,
Koparılmağa kıyılmayan güzel bir çiçek gibi?

Yung-tai

Güneş batarken Yung-tai'ya çıkıyorum,
Benim güzel sevgilim henüz gelmedi.
Tül perdeli pencereyi nilüfer çiçekleri sarmış,
Camlı kapının kanatları açılmış.
Çiçeklerin yanında eflâtun darçınlar,
Dağılarak, yayılarak yeşil yosunları sarmış.
Ay karanlığı aydınlatmıyor,
Sizi bekliyorum, yalnız ve uzaklardayım.

Ch'ien Wen-ti (İmparator. 503 - 551) :

Lo Yang

Lo Yang şehri güzel bir yerdir,
Geniş yolları ilkbahar ışıklariyle dolu.
Delikanlılar ellerinde sazlariyle gezmeğe çıkıyor,
Dut toplayan kızlar sepetleriyle tarlalara gidiyor.
Atın sırtında altın semer parlıyor,
Tüllü elbiseli kollar yeşil dallara sürünüyor.
Arabalar son hızla eve geliyor,
Kızlar meyve dolu sepetleriyle dönüyorlar.

Çinin parçalanma devri, Kuzey şiirleri (4 - 5 inci yüz yıl) :

Söğüt Dalını Koparıyorum

Ata biniyorum, kamçı kullanmıyorum,
Dönüp bir söğüt dalı koparıyorum,
Ayaklarımı sarkıtıp oturuyorum, uzun flütümü çalıyorum,
Seyahat edenler kederden ölüyorlar.

İçimde bir acı duyuyorum, neşelenemiyorum,
Atınızın kamçısı olmak istiyorum,
Gelip kolunuza girmek istiyorum,
Ayaklarımı uzatıp, dizinizin dibinde oturmak istiyorum.

Mer'adaki atlar serbest bırakılmış,
Atların iplerini bağlamağı unuttum.
Eğeri omuzumda taşıyor, atımı takibediyorum,
Bu atlara nasıl binmeli?

Uzaklardan Meng-ching'deki sarı nehri görüyorum, (7)
Söğütler kederden sallanıyor.
Ben esir bir ailenin çocuğuyum,
Han'ların (Çinlilerin) türküsünü anlamıyorum.

Kuvvetli delikanlının hızlı koşan atlara ihtiyacı var,
Hızlı koşan atların kuvvetli bir delikanlıya ihtiyacı var,
Sararmış kırların altına giriyorum (ölüyorum),
İşte bu an dişi ve erkek birbirinden ayrılır.

(7) Meng-ching : Honan'da Sarı Nehrin bir geçididir.

Eilâtun At

Ateş yaktım, bakımsız tarla yandı,
Yaban ördekleri gökte uçuşuyor.
Genç delikanlı dul bir kadınla evleniyor,
Kuvvetli kadın gülerek onu öldürüyor.

Yüksek dağların tepelerinde ağaçlar var,
Rüzgâr esiyor, yapraklar dökülüyor.
Birisi 1000 mil uzaklara gidiyor.
Acaba eski yerine dönebilecek mi?

15 yaşımda orduları takibettim,
80 yaşımda geri dönebildim.
Yolda köylülere tesadüf ettim,
Acaba evin içinde kimler var?

Uzaktan evimizi görüyorum,
Servi ağaçları mezarlarda sıralanmış,
Tavşanlar köydeki çukurlarına giriyor,
Sülünler tavandaki direklere doğru uçuyor.

Avlunun ortasında buğdaylar yetişmiş,
Kuyunun yanında birçok güneş çiçekleri açmış,
Buğdayı ezerek yemek yapıyorum,
Güneş çiçeklerini ezerek çorba yapıyorum.

Yemek ve çorba bir zamanlar da pişmişti,
Kime verildiğini bilmiyorum.
Kapıdan çıkıyorum, doğuya bakıyorum,
Gözlerimden yaşlar akıyor, elbisemi ıslatıyor.

Lung Tepeleri

Lung tepelerinden gelen sular,
Akarak dağdan aşağıya iniyor,
Bütün ömrümce düşündüm,
Boş alanlarda rüzgâr gibi dolaştım.

Sabahleyin güzel şehre doğru hareket ediyorum,
Akşam Lung tepelerine varıyorum.
Çok soğuk olduğu için konuşamıyorum,
Dilim damağıma yapışıyor.

Lung tepelerinden akan sular,
Karanlık geçitte kuş sesi gibi sesler çıkarıyor.
Uzaklardan Ch'in-ch'uan'a bakıyorum, (8)
Kalbim çok fazla burkuluyor.

(8) Ch'in-ch'uan : Shensi ve kansu'da bir nehir.

Eflâtun At

Tek bir dal bir ağaç yapamaz.
Tek bir ağaç bir orman vücuda getiremez.
Sizin süslü yeleğinizi düşünüyorum,
Sizi hiç unutmuyorum.

Kao-Yang Müzisyenleri

Zavallı beyaz burunlu at
Vali ve generaller meyhaneye giriyorlar,
Paraları yok, fakat içmek için oturuyorlar,
Toprağın üstüne borç listesini yazıyorlar.

İçki kadehleriyle tabaklar nereden gelecek?
İki yanağımın rengi ateş gibi,
Yüzümün rengi de şeftali çiçeği gibi,
Hiç kimse beni içmek için zorlamadı.

Ti-ni Şarkısı

Hangi evin kızı bu şekilde gezebilir?
Yeleğini ters giymiş, etekliği açık. (9)
Gökten gelen kız ve erkek bir yerde bulunursa,
Her ikisi de evlenmek ister.

(9) Etekliği açık elbise : Kırlangıç kuyruğu biçiminde, önü açık ve Han sülâlesi zamanında erkeklerde görülen bir elbise.

Sui Hanedanı şiirleri (580 - 609) :
Wang Chi (584 - 644) :

Şimdi Bana Söyle

"Bana söyle şimdi, bir insan ne ister,
Yalnız oturup şarap mı içer?"
Misafirlerim olsun onlarla felsefeden bahsetmek isterim,
Vergi memurlarının vergi toplamağa gelmesini istemem.
Üç oğlum iyi aile kızlariyle evlendi,
Beş kızım dürüst erkeklerle evlendi.
Daha beş mesut yıl yaşıyabilsem,
Sonunda cennete ne lûzum var.

Yang-ti (imparator. 605 - 617) :

İlkbahar Nehrinde Çiçekler ve Ay

Gece nehir sakin ve hareketsiz,
İlkbahar çiçekleri açılıyor.
Birdenbire bir dalga ayı sürüklüyor,
Ve yıldızlarla örtülü sular yükselip, alçalıyor.

Hsieh Tao-heng (5 ve 6 ıncı yüz yıl) :

Yen Şarkısı (10)

Salkım söğütler altın seddi örtüyor,
Otların, çalıların yaprakları bir seviyede
Sular ebegümeci havuzuna akıyor,
Çiçekler, şeftali ve erik ağaçlarının altına uçuşuyor.

Ts'in ailesinin kızına dut topluyorum,
T'ou ailesinin kızına nakış işliyorum.
Kua-shan'da sevgilime veda ediyorum, (11)
Rüzgâr esiyor, ayın aydınlattığı boş harem dairesinde bekliyorum.
Her zaman kahkahalarını duyuyorum,
Daima gözlerimden yaşlar akıyor.
Ayna üzerinde ejderler birbirini takibediyor,
Perdelerin eteklerinde parlak renkli anka kuşları birbirini kovalıyor.
Uçan ruhum gece saksağanı gibi,
Yorgun olduğum için dinleniyor ve sabah horozlarını dinliyorum.
Karanlık pencereyi örümcek ağları sarmış,
Balkon direklerinden kırlangıçların çamurları dökülüyor.

Önceki yıllar Tai'yın kuzeyinde geçti, (12)
Bu yıl ise Liao-hsi'de geçiyor. (13)
Bir kere gitti, bir haber yok,
Oradaki at tırnağına nasıl dikkat edeyim.

(10) Yen kelimesi : 'Tuz' manasına gelir. Pek çok mecazi manası vardır. Tuz'a dair bir çok hikâye ve şiirler yazılmıştır.
(11) Kua-shan : Shensi'nin Lung nahiyesinin batısında bulunur.
(12) Tai : Ho-pei'dedir (kuzey Çin).
(13) Liao-hsi : Güney-batı Mançurya'dadır.

T'ang devri şiirleri (618 - 906) :
Wang Wei (699 - 957. Doktor, şair, ressam) :

Şiir Yazmak

Sen bizim köyümüzden geliyorsun,
Köyümüzün işlerini bilmelisin?
Hâlâ penceremin önünde,
Erik çiçekleri açıyor mu?

Karşılıklı Düşünceler

Hung-tou Güney memleketlerinde büyür, (14)
İlkbahar geldiği zaman birkaç dal verir.
Sizin bu çiçekleri toplamanızı istiyorum,
Bunlar birbirimizi düşündüğümüzü gösterir.

(14) Hung-tou : Kırmızı renkte, yürek biçiminde bir meyvedir. Aşıklar bunları birbirlerine verirler.

Bambu Kulübem

Bambu ormanı içinde yalnızca oturuyorum,
Sazımı çalıyor, şarkı söylüyorum.
Sık ormanda kimseler yok,
Parlak ay çıkıyor ve beni aydınlatıyor.

Li T'ai-po (705 - 762) (15) :

Yu-chou'daki Atlı Barbarlar (16)

Yu-chou'daki yabancı atlı barbarlar,
Yeşil gözlüdür, kaplan derisinden başlıkları var.
Gülerek çift oklarını atıyorlar,
Onbinlerce kişi onlara karşı gelemiyor.

Yaylarını yuvarlak ay gibi atıyorlar,
Beyaz kazlar bulutların içine düşüyor.
Kılıçlarını sallıyarak çift çift gidiyorlar,
Lou-lan'ın karşı tarafında avlanıyorlar. (17)

Kapıdan çıkıyorlar, arkalarına bakmıyorlar,
Vatan için ölmek neden yazık olsun?
Göksel atlar üzerinde beş Shan-yü,
Kurtlar gibi fenalık yapmasını seviyorlarlar.

İnekler ve atlar kuzey denizine doğru dağılıyorlar,
Kesilmiş taze et, kaplan yemeği gibi.
Hernekadar Yen-chıh-shan'da oturuyorlarsa da, (18)
Kuzeyin karından ve soğuğundan bahsetmiyorlar.

(15) Li T'ai-po : Çinin en büyük şairi olarak kabul edilmektedir. Önceleri memleketi dolaşmış, sonra bir kaç arkadaşıyle bir dağa çekilerek münzevi bir hayat sürmüştür. Daha sonra, bir müddet sarayda çok iyi günler yaşamış, fakat entrikalara kurban giderek sürgün edilmiştir. Çok sarhoş olduğu bir günde gölde boğulmuştur.

(16) Yu-chou : Kuzey Ho-pei'dedir.

(17) Lou lan : Han sülâlesi zamanındaki Batı -memleketlerinden biridir. Shan-san da denir.

(18) Yen-chıh-shan : Kansu'da bir dağdır.

Genç kızlar at üstünde gülümsüyorlar,
Yüzleri yeşim taşından tepsi gibi kıpkırmızı. (19)
Kuşları ve hayvanları avlamak için hızla gidiyorlar,
Çiçekler arasında ay, eğer üstündeki gençleri mestetmiş.

Bayraklar dört yana ışıklar saçıyor,
Toplu arılar gibi döğüşüyorlar.
Beyaz bıçaktan kan damla damla akıyor,
Gobi çölü kıpkırmızı olmuş.

Acaba ünlü kumandan kimdi?
Yorgun askerlere nekadar yazık!
Göksel kurtlar nezaman yok olacak?
Baba ile oğul arasındaki mücadele ne zaman bitecek?

(19) Yeşim taşı tepsi : Bir tabirdir. taptaze manasına gelir.

(Başlığı Yok)

Gümüş eğerli beyaz burunlu at,
Çamurluğu yeşil havuz gibi süslü.
İnce bir yağmur yağdığı, ilkbahar rüzgârı çiçekleri
düşürdüğü zaman,
Kamçımı sallar, güzel barbar kızına içmeğe giderim.

Ayın Altında Yalnız İçiyorum

Çiçekler arasında bir sürahi şarap,
Yalnız başıma içiyorum, hiç kimsem yok.
Kadehi kaldırıyorum, ay'ı davet ediyorum.
Şimdi karşımda gölgem, ay ve ben üç kişiyiz.

Ay içmek nedir bilmiyor,
Gölgem de beni takibediyor.
Biraz aya ve gölgeme arkadaşlık ediyorum.
Gezmek ve neşelenmek için ilkbaharı beklemeli.

Ben şarkı söylerken ay dolaşıyor,
Ben dans ederken gölgem karışıyor.
Kendime geldiğim zaman hepimiz neşe içindeydik,
Sarhoş olunca her biri dağılıp gitmişti.

Şair

Gökte ruhumun ne yaptığını soruyorsun,
İçimden gülüyorum, cevap vermiyorum.
Irmakların sürükleyip götürdüğü şeftali çiçekleri gibi,
Hiç kimsenin düşünemediği bir âleme yükseliyorum.

Terk Edilmiş

Oturmuş şarap içiyorum, karanlığı farkedemedim,
Düşen çiçek yaprakları elbisemin eteklerini doldurunca kadar.
Sarhoş olarak ay ışığının seli içinde yürüdüm,
Kuşlar uçup gitmiş, insanlar da pek az.

Şafakta

Tarlalar soğuk, çiseleyen yağmur durdu,
Her yer ilkbahar renkleriyle dolu.
Havuzdaki balıklar sıçraşıyor,
Ardıç kuşu ötüyor, yeşil dallar düşüyor.

Tarladaki çiçekler dökülüp dağıldı,
Dağ tepelerindeki otlar yerlere serildi.
Bambu kaynağının yanındaki son bulut parçası,
Rüzgârla yavaş yavaş sürüklenip uzaklaştı.

Bir Bahar Gününde Sarhoş Dolaşırken

Hayat, dünyada büyük bir rüya,
Onu iş ve gailelerle bozmıyacağım.
Böyle diyerek her gün sarhoş oluyorum,
Kapımın önündeki verandada ümitsiz yatarak.

Uyandığım zaman avluya baktım,
Çiçekler arasında bir tek kuş ötüyordu.
Kendi kendime sordum, bu hangi mevsimdi?
İlkbahar rüzgârında ancak sarı asma kuşu böyle acı acı öterdi.

Onun şarkısının tesiriyle ben de içimi çektim,
Şarabım yanımda olduğu için kadehimi doldurdum.
Şarkı söyliyerek ayın çıkmasını bekledim,
Şarkım bittiği zaman bütün duygularım da yok olmuştu.

Ayrılık

Nehir gök kadar berrak, uzanıp gidiyor,
Okyanusun mavi dalgalariyle karışmağa.
Ayrılık anı yaklaşınca, yalnızlığın acısını,
Bir kadeh şarapla dağıtabilirsin.

Tu Fu (712 - 770) : (20)

Bahara Hasret

Memleketim mahvoldu, fakat dağlar ve nehirler yine
duruyor,
Şimdi ilkbahar, otlar, ağaçlar büyümüş.
İçim kederli, göz yaşlarım çiçeklere akıyor,
Kuşlar ötüyor, içimde yine bir acı duyuyorum.

Harp ateşi üç aydanberi yanıyor,
Evden gelen mektuplar binlerce altın değerinde.
Saçlarım beyazlandı, dökülüyor,
Onlara bir iğne bile takamıyorum.

(20) Tu Fu : Çinin büyük şairlerindendir. Sarayda bir mevki elde etmişse de bu başarılı olamamış, Li Po gibi gezginci bir hayata atılmıştır.

Güneş Batıyor (21)

Güneş alçalıyor, rüzgâr başlıyor,
Şehir duvarının üstünde kargalar kuyruklarını sallıyor.
Sarı bulutlar yükseliyor, fakat hareketsiz,
Beyaz sular dalgacıklar yapıyor.

Ch'iang'lı kadınlar birbirleriyle gevezelik ediyorlar,
Hu-Barbarları ağır, ağır geziniyor ve şarkı söylüyorlar.
Bizim generallerimiz atlarını değiştiriyorlar,
Gece olunca oymalı mızraklarını alıp gidiyorlar.

(21) Tu Fu memuriyetten istifa ettikten sonra ailesiyle birlikte Batıya sulh ve yiyecek aramağa gitmiştir. Bu şiirler bu gezi esnasında yazılmıştır. "Şimdiki işler" adındaki şiiri Uygur Hakanına gelin giden ve orada kalamayan Çin prensesinin vatanına dönüşünü anlatıyor.

Şimdiki İşler

Deniliyor ki, Hua Men bu ahenkli dostluğu,
Bozdu; bu öyle mi, değil mi?
Herkes Çinli prensese acıyor,
O hayatını kurtardı, geniş nehri geçerek memleketine
dönüyor.
Acı sonbahar düşünceleri kalbini dolduruyor, tacı
darmadağın,
Belindeki kemeri gevşek, kıymetli elbiselerini tutamıyor,
Barbar sürüleri hâlâ döğüşmek istiyorlar,
Geçmiş şeylere başını çeviriyor, onu kederlendirmek için
sebeb var mı?

Boş, Katı Torba

Yeşil - mavi renkteki sedir dalı acıdır, fakat yine bir
yemektir,
Güneş batarken parlıyan kırmızı altın sarısı bulutlar
yüksekte; onlar yenebilir mi?
Şehrin insanları yarı medeni, kaba,
Yolum güçlüklerle, sıkıntılarla dolu.
Yemek pişiremiyorum, akşam kuyu donmuş,
Uzun elbiselerim yok, gece yatağım soğuk.
Eğer bu katı torbam boş olsaydı, suyun dalgacıklarından
utanırdım.
Yuvarlak, dört köşe delikli parayı elimde tutuyor, ona
bakıyorum.

Yokluk

Karanlık sularda beyaz martılar parlıyor,
Yeşil tepelerde çiçekler yanıyor,
Bir baharın daha öldüğünü görüyorum
Ah, ona döneceğim günler ne zaman gelecek?

Po Chü-i (772 - 846) : (22)

Kış Gecesi

Evim fakir, dostlarım beni terketti,
Hastayım, ziyafetlere gidemiyorum.
Gözümün önünde canlı bir kimse yok,
Kulübemin içinde yalnız yatıyorum,
Kırık lâmbam zayıf bir ışık veriyor,
Yıpranmış perdelerim çarpık, birbirine uymuyor.
Tse, tse, kapı eşiğinde ve pencere kenarında,
Tekrar yağan karın sesini duyuyorum.
İhtiyarladığım için pek az uyuyorum,
Gece yarısı uyanıyor, yatağımda oturuyorum.
Eğer oturmak ve unutmak sanatını öğrenmemiş olsaydım,
Bu sonsuz yalnızlığa nasıl dayanabilirdim?
Katı vücudum yere yapışıyor,
Ruhum kolayca değişiliklere tabi oluyor.
Böylece geçen dört usandırıcı yıl,
Sanki binlerce gece kadar uzundu.

(22) Po Chü-i : Bu da T'ang devrinin en değerli şairlerinden biridir. Birçok illerde valilik etmiştir.. Hattâ Harp - Dairesi Başkanı olmuştur. Daha önceleri de gezginci bir hayat sürmüş ve kendisini sadece şiire vermiştir.

Yemekten Sonra

Yemekten sonra kısa bir uyku,
Uyanınca iki fincan çay.
Başımı kaldırıyor, güneşin ışıklarını görüyorum,
Bir kere daha güney batıya bakıyorum.
Mesut olanlar günün kısalığından şikâyetçi,
Üzüntülü olanlar yılın tenbelliğinden usanç getirir.
Fakat kalbleri neşe ve kederden uzak olanlar,
Kısalığa, uzunluğa dikkat etmeden yaşayıp gider.

Hsien-yü Mabedinde

Sahilden gelen turna kuşu basamakların üstünde duruyor,
Havuzun üzerindeki ay, açık kapıda göründü.
Burada yerleşip kaldım,
İki gece geçti, geri dönemedim.
Böyle sessiz, sakin bir yerde olduğuma memnunum,
Beni erkenden eve götürecek kimse yok.
Şimdi yalnız olmanın zevkini tatmış oldum,
Bundan sonra asla bir arkadaşla beraber olmıyacağım.

Wen Ting-chün (850 - ?) :

Yung-t'ai Şarkısı

Veliahd havuzunun güneyindeki kule 100 ch'ıh'dır, (23)
Sekiz pencereye yeni perdeler takılmış, kanatları açılmış.
Sarı altın kapı tokmakları, boyalı kancalar dağılmış,
Yü-pao pavyonundaki çocuk, mızrakları parlatıyor.
Etrafı çitle çevrili yol, yüksek terasa yakın,
Sarayın salonu yanındaki kuş resimli kapının kanatları
açılmış.
Sabah oldu, yaban horozları ötüyor, suları hafifçe
dalgalandırıyor,
İmparator çiçekli alayiyle sarayına dönüyor.

(23) 1 Ch'ıh : 23.1 cm'dir.

Ts'ıh-lo Şarkısı (24)

Ts'ıh-lo'nın altın ve harap duvarları,
Yin-shan'da yıllardanberi çiçek açmıyor.
Çadırın dışında rüzgâr esiyor,
Karargâhın önünde ay kumları aydınlatıyor.

Tibetli çocuk yeşim taşından flütünü çalıyor,
Barbar kızı çiçekli bir halıda dansediyor,
Nehrin güneyindeki yabancıya gülümsüyor,
Erikler açtığı zaman evine dönmüyor.

(24) Ts'ıh-lo diye bir yer yoktur. Hiçbir sözlükte bulunamamıştır. Bu da bir sınır şarkısı olabilir.

Chang Hu (8 - 9 uncu yüz yıl) :

Barbar Kızı

Barbar kızı için şarap içiyorum,
Her zaman beyaz burunlu atla geliyorum.
Suların üzerine atılan nilüfer çiçeklerini topluyorum.
Siz de beyaz çiçekleri düşünüyorsunuz.

Li Hou-chü (İmparator) :

Ölçüsüz Izdırap

Uyuyan ruhum yine kıral olmuştu dün akşam.
Eski devirlerde olduğu gibi
Dolaştım zevk sarayında,
Ve rüyamda,
Çiçekli bahçe yollarında,
Arabamı sürdüm yaz ırmağından daha hafif.
Mehtap yoktu,
Ağaçlar çiçek açıyordu,
Hafif bir rüzgâr geceyi okşuyordu,
Çünkü bahar gelmişti.

Wol Chuang (855 - 920) :

Rüya

Geceyarısı rüyamda,
Sizi gördüm, sizinle konuştum uzun uzun.
Eski zamanlarda olduğu gibi yanaklarınız şeftali çiçeği gibi idi;
Gözleriniz mahzun ve kirpikleriniz söğüt yaprakları gibi idi,
Yarı istekli, yarı çekingen,
Gitmeğe hazır, fakat yine bana yaklaşırken,
Birdenbire uyandım,
Üzüntü ile gördüm ki, bir rüya imiş.

Sung devri şiirleri (960 - 1280) :
Yen Shu (1042 - ?) : (25)

Yükseklerden

Mimoza çiçekleri,
Ve altın krizantemler
Güzel kokular saçıyor, sonbahar güneşinde.
Uzaktaki köy bir tablo gibi parıldıyor,
Birbirine karışmış kırmızı
Ve sarı ağaçlarla.

Irmaklar sessiz akıyor,
Mavi gök çok yüksekte,
Ve bu yüksekliklerden,
Gözlerim sınırsız yollarda
Bir son olmadığını görüyor.
Yabani kazlar geçerken,
Sonsuz düşünceler de uçup gidiyor.

(25) Yen Shu : Sung devrinin büyük şairlerinden biridir. Yedi yaşında iken şiir yazmıştır. Sung devri şiirlerine büyük tesiri olmuştur.

Ou-yang Hsiu (1017 - 1072) : (26)

Yeni Yılda Fener Festivali

Geçen yıl birinci ay, dolunaydı,
Çiçekli fenerler gündüz gibi ışıldıyordu.
Söğütler üstünde ay yükseliyordu,
Onunla akşam karanlığında buluşmuştuk.
Bu yılın da yine dolunayı idi,
Ay ve fenerler hep aynı.
Fakat onu hiçbir yerde göremiyorum,
Elbiselerimin kolları göz yaşlarımla ıslanıyor.

(26) Ou-yang Hsiu : Sung devrinin büyük bir devlet adamı, tarihçi ve şairdir.

Ssu-ma Kuang (1009 - 1086) : (27)

(Başlığı Yok)

Sarı erikler olgunlaştığı zaman, şiddetli yağmurlar başlar.
Sazlı havuzların içinde,
Yine kurbağalar görünür.
Bütün gece yarısı
Onu beklemekle geçti.
Tenbelce satranç taşlarını bırakıyorum, fitili
Bitmekte olan
Lâmbanın kenarına.

(27) Ssu-ma Kuang : Sung devrinin en büyük tarihçisidir.

Wang An-shıh (1027 - 1086) : (28)

Geç Vakit Kulede Oturuyorum

Toponin etrafındaki ışıklar,
Sulara aksediyor.
Parmaklıklara dayanıyorum
Kestane çiçeklerinin,
Nilüferlerin kokuları,
Millerce ve millerce uzaklara,
Sürüklenip gitmekte.
Rüzgâr hafif,
Ay parlak,
Beni rahatsız eden kimse yok.
Fakat güneyden birdenbire,
Soğuk, çok soğuk bir rüzgâr,
Esip gelmekte.

(28) Wang An-shıh : Tarihçi, devlet adamı ve devrimci bir şairdir.

Su Tung-P'o (Su Shıh. 1036 - 1101) : (29)

(Yang Kuei-fei'ye) (30)

Doğu rüzgârı hafifce esiyor,
Ay ışıklarının taştığı yere,
Çiğ ve sisler emiyor
Çiçeklerin yumuşak kokuların.
Gece ilerledi,
Terasta ay ışıkları oynaşıyor,
Fakat bütün çiçekler uykuda.
Korkuyorum,
Onun orada yalnızca durduğunu
Görmüyorlar.
Uzun kırmızı mum yüksekte,
Aleviyle aydınlatıyor,
Onun renkli güzelliğini.

(29) Su Tung-p'o : Annesi tarafından yetiştirilmiştir. Bir devlet adamı olarak daima mücadele etmiş, en sonunda Hai-nan adasına sürülmüştür. Şiirde olduğu kadar nesir sanatında da kuvvetlidir.

(30) Yang Kuei-fei : T'ang devri imparatorlarından Hsüan-tsung'un güzelliğiyle ünlü gözdesi.

Bekleyen Devlet Adamı

Şafak sökerken saraya gidiyorum,
Sönük yıldızlar, donuk ay yolumu aydınlatıyor.
Altın buhurdanlıklardan yükselen kokular,
Hafif rüzgârla etrafa yayılıyor.
Göksel taht önünde,
Ayakta dim dik duruyorum turna kuşu gibi,
Debdebe içinde imparator sarayına hâkim,
Bulutların Yü Huang'ı tuttuğu gibi. (31)

(31) Yu Huang : Taoizm dininin en yüce ilâhıdır.

Huang T'ing-chien (1045 - 1105) : (32)

Baharın Dönüşü

Bahar ne zaman gelecek?
Şeftali ve erik çiçeklerine sor :
Cevap yok!
Serçe kuşları yuvalarına döndü.
Rüzgâr hafifçe esiyor.
Armut çiçeklendi.
Ağacımın yaprakları
Perişan uçuyor,
Batı sarayında.
Orada, yüksekte muhteşem ay görünüyor,
Birisi gibi gök kadar uzaklarda.
O böyle yüzünü gösterebilirse
Apaçık,
Ve biz daima beraber olarak yaşıyabiliriz.
Burada.

(32) Huang-T'ing-Chien : Çinin en büyük ilim adamlarından biridir. Ebeveynine sadakatiyle tanınmıştır.

Seziş

Görmek istiyorum
Fakat göremiyorum.
Ulaşmak istiyorum
Fakat yaklaşamıyorum.
Sordum
Beni nekadar sevdiğini.
Kaval bana söyliyor
Böyle bir nefret,
Yoktur!

Göz yaşlarımı durduramıyorum,
Onlar benim kederimi taşıyor.
Bütün beşer acıları böyle ise
Onun derinliklerine inmek mümkün değil.

Chou Pang-yen (1057 - 1121) : (33)

İçki Sofrasından Sonra

Kasvetli sonbahar günleri geliyor,
Geceler gittikçe soğuyor.
Odam gamlı ve soğuk,
Burada yapayalnız oturuyorum,
Kuş seslerini dinliyerek.
Bulutlar uçan kazları gölgeliyor.

Gece derin,
Misafirler gittiler.
Duvarda, yanımda,
Bir tek kandil yanıyor.
Şarabın sarhoşluğundan uyanıyorum,
Bu sonsuz geceye nasıl dayanayım.

(33) Chou Pang-yen : Çinin büyük bir devlet adamı, şair ve müzisyendir.

Ona Yazıyorum

Yapraklı ağaçlar arasından,
Güneş batıyor,
Gölün üzerinde parlıyor.
Küçük dalgacıklar yuvarlanıyor,
Batıyor, batıyorlar,
Binlerce mil uzaklarda.
Küprü üzerinde rüzgâr,
Acı acı esiyor.
Biraz duruyorum,
Alaca karanlıkta,
Seyrediyorum fenerlerin güzelliğini.
Dışarıda, eski
Alçak damlı pavyonumda
İşidiyorum, katalpa ağacının yaprakları, (34)
Hışırdayarak dökülüyor.
İterek,
Beni sıkan yorganımı,
Tekrar kalkıyorum,
Ve ona yazıyorum.

(34) Katalpa ağacı : Kurt yemez denilen bir ağaç.

Li Ch'ing-chao (1081 - 1140) : (35)

Dul

Rüzgâr durdu,
Toprak güzel kokuyor.
Çiçekler soldu.
Gün bitti.
Üzüntü içindeyim,
Halâ ihmal ediyorum
Saçlarımı taramağı.
Onun eşyaları
O gitti ise de, burada.
Herşey herşey geçti,
Söylenecek sözlerde de bitti,
Fakat göz yaşlarım hâlâ akıyor.

İşidiyorum, ilkbahar yine güzelmiş.
Shuang nehrinde.
Ben de gidebilirim küçük bir kayıkla oraya.
Ah, fakat korkuyorum,
Shuang nehrinde
Gemiler kolayca bozulur,
Onlar taşıyamazlar
Benim kederimin ağırlığını.

(35) Li Ch'ing-chao : Çinin en değerli kadın şairlerindendir. Babası, şair Su Tung-p'o'nın en yakın arkadaşıdır.

Chu Hsi (1130 - 1200) : (36)

İlkbaharda Nar Çiçekleri

Nar çiçekleri
Mayıs ayında
Parlıyor göz kamaştırarak ;
Meyveleri, dallar arasında gizlenmiş.
Nekadar üzüntü verici
Arabaların
Ve atların burada olmayışı
Birbirine karışmış yosunlar,
Ve düşen kızıl çiçekleri götürmek için.

(36) Chu Hsi : Konfüçyüs'ün kitaplarını en iyi şekilde yorumlayan Çinin en değerli tefsircilerindendir.

Lu Yu (1125 - 1201) : (37)

Yıl Sonunda

Bu yıl sonunda
Doğuya gitmek istiyorum.
Elbiselerimden silkiyorum
Şehrin tozlarını.
Kendime bir yer seçiyorum
Yıpranmış tepelerle çevrili.
Küçük gölde balık avlıyorum
Her ikisi de mavi ve berrak.

Balığı geri veriyorum.
Şarapla sarhoşum,
Fakat yine kendimi biliyorum.
Kalbimdeki düşünceleri
Flütümle anlatıyorum.
Evim uzak
Onbinlerce bulutun
Beyaz katları ötesinde.
Biliyorum, bütün martılar
Onların içinde uçuşuyor.

(37) Lu Yu - Güney Sung hanedanının en kuvvetli şairidir. Daha 12 yaşında iken şiir yazmağa başlamıştır.

Chiang K'uei (1135 - 1235) :

Beyaz Erik Çiçekleri

Beyaz kar taneleri uçuşarak
Dağıldılar park içinde,
Güneyde ırmağın kıyısında
Eski konakta
Soğuk, kasvetli ilkbahar alıkoydu
Ev sahibini ve misafirleri.
Bahçedeki karlı erik ağaçları,
Şikâyetçi, mevsimsiz doğu rüzgârlarından.
Gonca halinde çiçekler henüz açılmadı,
Ve kokuları kayboldu.

Misafirleri getir.
Erik ağaçları burada bir ziyafet verecek;
Sıhhatına iç.
Çok yaşayın erik çiçekleri!
Şarap için çiçek yapraklarını ez.
Karı unut, ve yeni şiirler yarat.
Binlerce defa bahçeyi dolaş.

Chiang Chieh (1250 - 1310) : (38)

Çiçekleri Kim Topluyor?

Pencerede bir gölge!
Çiçekleri kim topluyor?
Bırak, istiyorsa toplasın.
Kim bilir nereye götürecek?

Saçak altında
Çiçekli dallar daha güzeldir.
Bunların en uzunlarını topla,
Ve sen, bu çiçekleri toplayan,
Hatırla lütfen,
Bunları saçına takmayı.

(38) Chiang Chieh : Sung devrinin son şairidir. Moğol hanedanı imparatoru kendisine büyük bir memuriyet vermişse de, red etmiş, inzivaya çekilerek şiirle meşgul olmuştur.

Moğol hanedanı şiirleri (1280 - 1368) :
Liu Chi (1311 - 1375) :

Güzelime

Yağmur yağmak üzere,
Rüzgâr esmekte.
Otlar parça parça,
Rüzgârın önüne seriliyor.
Darçın çiçekleri eğiliyor,
Buruşuk yaprakları düşüyor,
İnce yapraklar dökülüyor,
Tozla karışarak gökte oynaşıyor.
Perdelerin uçları titreşiyor,
İpek saçaklar,
Kapıma doğru sürükleniyor,
Yalnızlığımı duyuyorum,
Seni düşündüğüm zaman.
Uçsuz bucaksız gök,
Tepeler, denizler,
Ayırıyor ikimizi.

Ming Hanedan şiirleri (1368 - 1644) :
Chao Ts'ai-chih (15 inci yüz yıl) :

Ayrılık

Nehir yükselmeğe başlıyor,
Ayrılık anı yaklaştı, gözlerimiz yaşlı.
Ne yazık, bu sağlam söğüt ipleri hemen,
Gidecek olan gemiyi sıkıca tutamıyor.

Mançu Hanedanı şiirleri (1644 - 1912) :
Chao Î (1727 - 1814) :

Yaban Kazları

Bak, bahar bulutlarının içindeki benekler gibi,
Yaban kazları uzak doğuya doğru uçuyorlar.
Gelin, beraber nehirde dolaşalım!
Ah, onlar gidiyorlar, ben ise evimden uzaklardayım.

Cumhuriyet devri şiirleri (1912) :
Yeh Ching-i (1926 da ölmüş bir kadın şair) :

Bahara Veda

Feryad ediyor kuşlar giden bahar için.
Esen rüzgâr perişan!
Yağan yağmurun damlaları perişan!
Uçuşan çiçeklerle dolan hava perişan!

Soluyor hep mevsimin çiçekleri önümde,
Bülbülün nağmelerinde keder!
Kırlangıcın şarkısında keder!
Baharın gidişinde keder!